

DOCTORIS
FERDINANDI DE
SOLA MEDICI HISPALENSIS

de demittendo sanguine in pleuritide
secundum Hipocratis, & Galeni
sententiam iudicium.

MAGNA FUIT CONTENTIO inter antiquos Medicos de sanguine mittendo in pleuritide scilicet, ex qua parte fieri debeat, graeci fere omnes ex eadem affirmantes Arabes autem ex contraria, sed recentiores facta utriusque curationis experientia barbarorum opinionem tanquam perniciosam explo-

derunt multi tamen iudicantes se alicuius novi esse factores, (quod iam relictum est:) iterum ad arenam redeunt, sic modo quidam Medicus Hispalensis repugnantibus reliquis hanc defendere opinionem conatur cuius rationes haec sunt.

Prima existente vulnere in vno latere ex altero mittimus sanguinem reuulsionis gratia, nam ex eodem magis concitaretur fluxus ergo similiter in pleuritide, patet eadem est ratio utriusque quia sicuti in primo casu reuelimus sic & in altero.

Secunda eadem est ratio praecautiois & curationis, sed in praecautioe sanguinem mittimus ex opposito latere, reuulsionis gratia ergo, & in curatione, probatur eadem causa quae incepta fobet affectum eandem efficit continua, sed sic se habet vbi timetur fluxus, & vbi iam fuit ergo sicuti in primo casu ex latere opposito debet fieri sic & in secundo casu.

Tercia Galenus multis in locis docet, quod longissi-

Argu.

me a parte inflammata est abocandus humor, sed misso sanguine ex proprio latere non remouetur, sed potius attrahitur ergo nullo modo est facienda.

Quarto in omni inflammatione facienda est fluxus in principio, ergo in omni inflammatione in principio est rebelendum, sed ex proprio latere reuulsio fieri non potest ergo ex opposito est exercenda, probatur reuulsio est ad vocatio humorum contrario motu quem habet, sed sanguinis missio ex proprio latere non dat humoribus contrarium motum, ergo non fit ex eo reuulsio.

Quinto reuulsio si cognoscitur origo fluxionis ad originem fluxionis est exercenda, sed vena cava fere semper est origo fluxionis, siquidem fere semper tota massa sanguinaria prius putrescit, & ex putrefactione separat natura, quod inflammationem causat, ergo ad ipsam venam cauam est reuocanda fluxio, sed id non fit ex proprio, sed ex opposito latere ergo semper ex eo est exercenda reuulsio.

Aucto. Auctoritatibus etiam hanc suam fulcire possumus opinionem, 1. ex Hippocrate secundo de natura humana, ubi asserit longissime & in contrarium a parte inflammata auocandos esse humores, & Galenus 13. methodi, ubi docet quod laborante manu crus scharificetur, id etiam multis in locis ait & Celsus lib. 2. cap. 11. humero laborante reliquum scharificare censet, idem iudicat Aetius tandem inter omnes ut magnus, Achilles ab eis Auicena proponitur, cui tota tribuitur inuencio iste autem lib. 3. fem. 10. trat. 5. cap. 1. in pleuritide & aliis internis inflammationibus iubet secare venam in maleolo contrario in longitudinem, & postea in brachio contrario ultimo ex proprio primo quando plenitudo est magna, ut sit ex maiori distantia excrare quando tanta non est ex contrario brachio hęc sunt rationes & auctoritates quibus hic magnus inuentor a consortio medicorum separatur.

Notad. Sed ut in hac difficultate que maxima & necessarissima pro humana saluti est, certa ab incertis separemus, aliqua sunt notanda, & presuponenda, & primum erit, quod
omnis

omnis methodica cūratio debet procedere indicationi-
bus, & quod si simplex sit morbus, simplici indicatione
curatur, si vero compositus composita, & similiter quod
in vno morbo est duplex indicatio, vna quæ summitur
a causa alia vero ab ipso affectu.

Secundo aduertendum est, quod in indicationibus cō-
plicitis hic seruatur ordo, quod ad vrgenciolem confi-
lium curantis prius aplicetur, & si sint equales, ad id quod
habet cause rationem & conditionis sine qua non, & in
morbo cum causa prius a causa postea ad ipsum id metho-
dice procedēdo, nam si aliquis vrget ad vrgenciolem vt
dixi & si equaliter ad omnes equaliter.

Tertio aduertendum est, quod causa tripliciter no-
bis indicat, ex se primo ex motu ad aliquam partem, &
tunc ex postulat reuulsionē, quæ in cōtrarium fit, secundo
ex modo motus vt si parum fluit & iā est fluxa et tūc ex
postulat deriuationē, tertio quando iam est fluxa et tunc
ex postulat a parte separationem, quæ dicitur euacuatio.

Quarto aduertendum est, pleuritidem morbum esse
constantem ex duplici causæ motu exfluente quæ dici-
tur antecedens, & ex fluxa quæ in mediate fouet affectū
& dicitur coniunta: & quod ratione huius vltimę scilicet
coniūtx omnia signa quinque pætonomonica pleuriti-
dis, si vera est, subboriuntur: nam febris in hoc morbo
(vt ab ea incipiamus) accidentalis est dependens a pu-
trefacione causę coniūtx & non a putrefacione facta in
vena caba, quod ex eo patet: quia vrina est optima, quod
non esset si a putredine totius dependeret, quod aduertit
Hipocrates in prognosticis, & confirmat Galenus tercio
epidemix seccione secūda tex. 6. cū ait vrina bona in pleu-
ritide non est bonū nec malum mala, vero malū: quia pri-
mum nō ostēdit, quod est in parte inflāmata, cuius ratio-
ne sit morbus, secundum vero ostendit morbi cōplicatio-
nē, quod malū est, vnde cōstat falsū esse asserere sēper ex
putredine facta in vena caua procedere pleuriticā inflā-
mationē similiter dolor ex humore fluxo cōcitur, quia

soluet continuū excitando tumōrē & tensionē in pleura,
cuius ratione resultat difficultas respirationis, tussis que ex
eo quod resudat ex cōiūcta causa pulmōni que cōmunica-
tur, prouenit, quod quando maximē liquidum est, dila-
bitur & non expuitur, aut quando crassissimum quia ex-
peli non potest, ferrinus tandem pulsus ex pleurę tensio-
ne fit, propter quod arteriæ reduntur tensæ distenta tun-
nica intro eas vestiente que vna cū pleura est.

Quinto notandum est, omnes euacuationes tan reuul-
sorias, quā euacuatorias fieri debere secūdū rectum, quia
sic magnifice pro sunt, cōtrariæ vero nocēt euacuata ma-
teria quæ euacuari non debebat nocentem in corpore
relictam, quod Hipocrates affirmat. 6. Epidemie Sec. 2.
tex. 12. 13. 14. & 15. & Galenus libro de Sanguinis mi-
sione cap. 15. 16. & 17. & 5. Methodi cap. 3. & 3. disci-
sibus ca. 3. & 2. ad Glaucōnē cap. 2. & ratio est: quia par-
tes, quæ edirecto positæ sunt, magis inter se communi-
cant, & fruūtur, vt Galenus docet 14. de vsupartium cap.
7. & de constitutione artis medicę cap. 17. & libro de Ri-
gore cap. 7. ante finē vbi hæc proponit verba, alia enim
vena cum alia corporis parte cōmunionem habet, & per
rectum semper euacuationes facere oportet, nā si venas
nil cum affecta parte rectum habentes incidere, nec affe-
ctam partem sanabis, & sanā semper ledes, &c. Et quia id
ab omnibus & ab aduersario recipitur rectitudinem ser-
uandam esse, solis autoritatibus præsupponitur.

Sexto Aduertendum est, rectitudinem constituendam
esse in societate partium per communes venas proxime
ab eodem trunco de ductas per communia orificia com-
munes cavitates & meatus, simul cum recto partium po-
sita, quod vero fiat per communes vias ab omnibus vna-
nimiter recipitur, quia si reuocatio fieri debet per eadem
venas per quas fit, necessarium est, quod sint communes
& inter se cōnexę: sed quod hoc non sufficiat, & simul sit
necessarium quod communicent per orificia cavitates &
meatus occultos, ex eo patet, quod sanguinis misio ex la-

tere sinistro in inflammatione iecoris, aut fluxus sanguinis ex nare sinistro reprobatur, quia non est secundum rectum, & fit per communes venas, quia equaliter ab eodem iecore distribuuntur & distant, non sufficit ergo quia requiritur amplius ad rectitudinem, & quod hoc totum non sufficiat sine recta partium positione probatur ex eo quod Saphena exterior scisa maioris iuuamenti est in sciatica quam interna, & tan vna quam altera seruat vasorum communiter, per communes venas orificia & ocultos meatus, sed non est eadem positio partis, nam magis recta est exterior quam interna, & ideo magis prodest, quod optime docet Hipocrates 6. Aphoris 36. & confirmat Auicena fen. 4. lib. 1. cap. 20. ante finem cum ait & ratio quidem facit oportere vt Saphena & sciatica sint eiusdem iuuamenti, sed experimentum facit vt operatio sciaticæ plurimum cõueniat dolori sciaticæ, & illud est propter aspectum eius &c. ex quo patet rectitudinem tantopere ab Hipocrate Galeno & reliquis decantatam in hoc consistere, quod communicent per venas & meatus & recte sit positæ cū parte, vnde patet quod dextrum cū sinistro brachio nullum seruat cõsesum nec venarum nec partium positionem nec meatum patet, quia communicatio est, quando orificia venarum inter se oscula osculis per anasthomosim sic dictam a Galeno communicant, & non quia ex magno trunco deducantur, quia sic omnes rectitudinem seruarent, & non proponetur preceptum, vbi necessarium non erat, sed posuit & celebrat, vt in omni reuulsione rectitudo seruerur, ergo quia eam intelligit vt diximus destra cum dextris & sinistra cum sinistris, & id multis experimētis cõprobatur vidimus quotidie a destra parte capitis de fluxionem podagricam provenire, & a pede ad capud aurã frigidam epilepsiam concitantem ascendere, ab vno tamẽ latere in aliud nullus medicorum, nec vidit, nec timer, nec docet, ergo quia non seruat rectitudinem, sed medicus qui naturæ est imitator non contrario modo, ac natura operatur, operari debet, nam tunc non medicus,

sed carni phœx nō minari possit, huc accēdit maxima cōn-
gruentia, quæ summitur ex eo, quod natura multas dupli-
cabit partes & eas separabit, vt si vna periret, altera con-
seruaretur. ergo si vna seruari post & ledi, altera ileſa, est
quia per alias vias & ocultos meatus tan causa nocēs quā
spiritus conseruatibus ad eam peruenire potest.

Obiēc.

Dictis tamen non contrariatur quod Galenus 3. de fra-
cturis com. 10. affirmet, rebulſionem fieri debere ad dex-
tris ad sinistra, nam id in eodem latere intelligi debet, vt
videre est in capite, quod cū sit vnum est destra & sinistra
pars. Non vero latus cōtrariū intelligitur, quia dicit serua-
ta rectitudine, quæ nō seruaretur, si nō esset in eadē parte.

Secunda

Nec amplius contradicit dictis, quod aliqui affirmet
in fibris rectis consistere rectitudinem, nam id falsum est
nam fibræ rectæ atrahunt, & sanguis in Phlebotomia nō
trahitur, sed expelitur cōcitata natura propter dolorem.
& ligationem factam in parte.

Tertia.

Multo minus huic repugnat rectitudo, quā noster ma-
gnus inuentor affert, sibi vt vult iudicat in corpore fluc-
xus & refluxus sanguinis, vt si sanguis esset in venis vt in
vtraque aqua, non aduertens, sanguinem a venis huc, & illuc
moueri a facultatibus in illis consistentibus, & quod non
potest mitti nisi vbi sit communitas & consensus requisi-
tus, vt natura assuescit, sed cū id quod est, naturā imitari
sit vere medicū quod ad veritat oportet ad curationem.

Quarta.

Nec amplius obstat quod ait Hipocrates in libro de ali-
mento & 6. Epidemie sec. 6. tex. 1. scilicet cōfluxio vna
conspiratio vna omnia omnibus cōsenciunt, quod etiam
confirmat Galenus lib. 3. de facultatibus cap. 3. & de cau-
sis pulsuum cap. 12. nam id intelligendum est ex commu-
ni consensu omnium partium (quod optime inter omnes
meo videri ostendit Stephanus Ateniensis magnus & an-
tiquus Galeni commentator, super primum ad Glauco-
nem) non vero de particulari requisito ad sanguinis mis-
sionem, quæ rectitudo dicitur vt monuimus, & affirmat
Galenus libro de sanguinis missione cap. 19. in principio.

Septimo

Septimo aduertendum est, quod in reuulsione præter
rectitudinem etiam requiritur contrarietas, quam opti-
me proponit Galenus in libro de reuulsione, cū ait, quod
est quadruplex supra & infra, ab intro ad extra, a dextris
ad sinistra, & ante & retro, id etiā affirmat. 5. meth. 3. &
5. Aphoris. 68. & quod semper est seruāda aliqua cōtrarie-
tas nō omnes simul: nā quādo fit secūdū omnes, non pro-
dest, quia non seruat rectitudinem vt supra diximus, &
ipse Auicena licet in reliquo cecus agnouit fen. 4. lib. 1.
cap. 3. ad medium cum ait non oportet quidem, vt in
duas Diametros prolongationem facias, sed in vna tan-
tum quæ sit diameter magis longinqua, nam si materia
fuerit in supremo dextre partis non erit trahenda, ad in-
fimum sinistra & hoc est illud quod est magis necessa-
rium &c. Reuulsio tamen proprie dicta, semper fieri de-
bet cū vna harum contrarietate hæc contrarietas in tam
parua distātia esse solet, vt in vna & eadē parte fieri possit
& debeat secūdū variū sitū, vt V. g. quādo in capite fit re-
uulsio a parte anteriore ad posteriorem, fieri tamen po-
test in distantissima parte seruata rectitudine, vt fecit Ga-
lenus lib. artis medicæ 99. aliquando vero ad originem
fluxionis, quæ magis proprie dicitur reuulsio, si cognos-
catur quod elegāter Galenus docet 1. ad Glaucōnem 14.
Origo tamen fluxionis aliquando pars proxima aliquan-
do distans est & aliquādo distāntissima potest esse, in quo
casu quando constat medico de origine fluxionis semper
ad ipsam originem rebelere debet, quia nulla alia ratio-
ne cōmodius quodlibet malum potest impidiri: secundū
quā doctrinā Galen. 5. Meth. 13. reuelit humores a capi-
te ad pulmones fluentes medicamentis calidissimis capiti
oppositis vt tapfia, &c. & 3. de locis 7. ante finem in pue-
ro epileptico auram frigidam ac rure ad cerebrum ascen-
dentem reuelit quidem cucurbitulas & vincula cruri apo-
nēdo & vstiones, & lib. de sanguinis missione 18. in recē-
tirenū inflammatione prius sanguinē mittit ex brachio & nō
ex cruribus, quādo adest plenitudo, etiā si renes cōstituti
sint in medio supernarū & infernarū partiū, quia in parti-
bus

bus superioribus magis redūdat sanguis, & sua natiua grā
uitate potius ad iuuatur ad descēsum, & sic videtur, quod
sit origo fluxionis & ad illam reuocandum esse sanguinē,
quando vero non constat medico de origine fluxionis,
reuulsio ad maxime distantia loca, seruata rectitudine
dicta, est exercenda, vt securius fiat, & hæc est causa
quare in affectibus capitis fricamus & abluimus crura ad
rebelendam doloris causam, quæ doctrina debet intelli-
gi in præcautoria reuulsione, quæ fit sanitatis tempore an-
te quam humores cōfluant & consuetā inflātionē ge-
nerent, & in hoc sensu intelligit Galenus Hipocratis sen-
tentiam lib. 2. de natura humana tex. 9. vbi ait venarum
secciones procul faciendas esse a locis in quibus sanguis
colligi & dolor excitari consuevit vt natura a suescat hu-
mores ad alias partes trāsmittere, &c. Reuulsio tamen cu-
ratoria nō est facienda ad lōginquas sed ad oppositas tan-
tum vt docet Hip. 6. Epidemie sec. 2. comēt. 29. & 5.
Aphor. 68. & libro artis medicæ 95. & in opposita parte
potest esse talis positio, vt simul fiat reuulsio & euacuatio
si affectus urgeat, quia vbi est periculi in minentiā nō vnā
ca solum indicatione sed duplici est pugnandum & ratio
est, quia non solum intendimus rebelere & fluxionem si-
stere, sed id quod iam est in fluxum pro affectus genera-
tione euacuare, quo euacuato similiter fluxioni succurri-
mus quia non solum ad causam sed ad eius principium est
accedendum, vt ait Galenus, a quo mutuatus est Auicena
sem. 4. lib. 1. sciato quando asserit & cū ad diuersum tra-
here volueris dolorem prius seda sedatur tamen euacua-
ta causa distendente, quæ est humor in parte contentus &
in hoc sensu debent interpretari difficilia Hipocratis ver-
ba 6. Epidemie sec. 2. tex. 8. cum inquit renitenti siste-
re id est vt Galenus aduertit in cōmentario toto fluxionis
tempore non esse remanēdum cum remediis reuulsoriis
sed interponendum esse aliquod tempus euacuationi hu-
moris pecantis & in affecta parte contenti, postea reuer-
tēdum esse ad auxilia reuulsoria, nam sic magis proficiēt
remedia, calor enim, & dolor, & molestia partis magis
irritant,

irritant & concitant fluxionem, & hoc præcipue habet locum in internis inflammationibus in quibus non solum interdum reuelere causam fluentem, sed quod fluxum est propter mortis imminetiam, quia iusta partes principes existit & quia fluxionis occasio est.

His sic propositis 1. concl. quæstioni responsiva proponitur, quæ sic se habet in vera pleuritide, quæ suis sit firmata sint opimatibus non est exercenda solum euacuatio reuulsoria, sed simul rebelere diriuare & euacuare debemus. 1. concl.

Probatur concl. hæc ubi complicatæ sunt indicationes, & omnes equaliter urgent, si vnico remedio possumus omnibus succurrere, ex meth. constat quod fiat, sed sic se habet pleuritis vera: ergo prob. ans. in pleuritide, causa, quæ fluit, indicat reuulsionem, quæ iusta partem est diruationem, & quæ fluxa euacuationem: & omnes equaliter urgent, & magis fluxa quia quod iam fluxum est, magis molestat: siquidē concitat inflammationem iusta cor ergo omnibus equaliter est succurrendū prob. minor quod scilicet id fieri possit vnica euacuatione, si humor trahitur ad contrariū aut ad originē fluxionis sit reuulsio, & si sit per venas cōmunes & proximas fit euacuatio & deriuatio simul: sed talis vena eligi potest: ergo & fieri talis euacuatio vt infra latius probabo intertia cōcl.

Ex latere opposito nulla euacuatio fieri potest reuulsoria deriuatoria, nec euacuatoria. Hęc cōcl. duas habet partes 2. concl. quoad vnā scilicet, quod nō deriuat, nec euacuet preterquam quod ipsi aduersarii fatētur Gal. aperte docet lib. de sanguinis missione 16. quo ad aliā. s. quod nō reuelat sic prob. ab omnibus est receptū, & a Gal sepius de cantatū, in reuulsione requiri rectitudinē, sed sanguinis missio ex latere opposito nullā seruat: ergo nec fieri ex illa reuulsio potest: quod eam nō seruet prob. rectitudo cōsistit in cōmunionē vasorū meatū, & recto partium positu vt supra probabimus, sed in aduersa sanguinis missione, nec est cōmunicatio vasorum (quia non cōmunicāt nisi in origine de qua cōmunicatio nō dicitur, quia secundū ipsam omnes cōmunicāt & non esset necessaria aduertentia) nec positionem partium, nec meatum nō habet: ergo nullam seruat rectitudinem & per consequens,

Secūdo prob. reuulsio fieri debet ad originē fluxionis si cognoscatur, & si nō cognoscatur saltem ubi timetur, sed latus oppositū nō potest esse fluxionis origo: ergo nūquā ad illud est, reuocādus humor prob. fluxiones omnes secūdū rectū exercet natura: ergo & auersiones earū fieri debēt secūdū rectū sed pars illa nō est secūdū rectū: ergo nec est origo fluxionis.

Obiectio.

Sed obicies, vno crure laborāte reliquū iubet scharificare Gal. in 13. meth. & ipse iubet, vt seruetur rectitudo ergo, aut aliu in vniuersalibus docet Gal. quam exercet aut est falsus.

Hinc dubitationi respondent aliqui, Galenū falsum afferere in presenti, & quod sibi contrariatur in vniuersalibus præceptis, quos insequi debemus, & quod nullo modo ex alio crure nisi ex brachio sanguinem mitēdum esse, sed hæc responsio non est recipienda, siquidem Gal. cōtraditionē in ponit, quod prouenit ex praua eius intelligētia & sic in hoc turpiter sunt alucinati Auer. & mordicus Argenterius.

Et sic respondemus, duplici ratione oportere vno crure laborante alterum scharificare 1. quia in inflammationibus exterioribus, in quibus non est maxima vrgencia, parum refert an omni moda seruetur rectitudo, 2. ne id quod a natura extra expulsum est, iterum ad amplas venas retrocedat, & cordi communicetur, quod si fiat ex brachio, cōtinget, quod optime aduertit Auicena quando ait, & caue, cum ad diuersum trahere volueris, ne humor transeat per membrum principale, quod maximum est absurdū quoties morbus prestat indutias, quia curatio fieri debet tuto, & non est tutum, quod est in parte inflammata ad regionem cordis adueccare, quod fit, si ex brachio mittatur sanguis.

Obiectio.

Sed dices, ergo similiter propter hoc brachio laborante crus non potest scharificari fieri, sed reliquum brachium.

Sed diuersa est ratio 1. quia sanguis a partibus superioribus ad inferiora cum maiori velocitate pertransit, cum ex sua naturali grauitate iubet nature expulsionem, & cum non detineatur (nisi pestilens sit humor) parum nocet, contra vero quādo ab inferioribus ad superiora atrahitur humor: quia cum maxime violentetur multum detinetur, in via, cuius ratione nocet brachium tamen contrarium, sciendi non debet.

quia preter quā quod nō seruat̄ rectitudo similiter humor
transit per mēbrum principale & cū maiori violencia, quia
contrariatur naturæ motui qui est secundū rectū, & sic intel-
ligatur Galeni doctrina quæ verissima est.

In omni vera pleuritide, si plenitudo sit, & vires consen- 3. *Concl.*
tiant, semper scindenda est vena vasilica eiusdem lateris. Di-
co in concl. si vires sint sufficientes, & plenitudo existat, nam
quocūque horum deficiente, etiam si pleuritis vera existat,
euacuatio non est exercenda. Prob. quia ad omnem sangui-
nis missionem requiritur presentia ex postulantis & consen-
scientis: sed ii deficiunt: ergo & talis euacuatio, id Gal. affir-
mat in 6. Epidem. vbi sine sanguinis missione quēdam egro-
tum laborantem vera pleuritide, se curasse narrat, quod etiā
quando dolor parvus est fieri potest, vt iubet Celsus dum ait
superuacaneū esse auxiliū sanguinis missionē si leuior fuerit
pleuritis, quod etiā confirmat Iulianus, sic ne igitur teme-
re sanguinē dimitas, nec purges, vt vulgo fatiunt, nisi exqui-
site dēdiceris humorē, qui inflāmationē fecerit copiosū esse,
& in toto corpore superare similiter Paulus, & Aetius docēt.

Hæc tamen concl. quod scilicet vena vasilica eiusdem late-
ris scindenda sit, est magni medicinæ parentis Hip. in 1. de
morbis vbi de pleuritide agens hæc proponit verba, huic ve-
nam secare conducit in manu splenitidem appellatā, aut hepa-
titidem iusta, utrā sane fuerit morbus, id similiter affirmat 4.
acutor. 73. dum ait si dolor supra ad clabem atingerit, vel cir-
ca mammam, aut brachiū interiori in brachii venā scindere
oportet ab ea parte quæcūque illa fuerit vbi est dolor, hæc
Hipoc. quid clarius id similiter Galenus in com. confirmat,
& docet, vt sic reliquæ Hipoc. dicta circa hoc intelligantur,
id etiam docet 2. acut. 10. vbi ait in pleurica inflammatione
sanguinem esse mittendum ad mutationem coloris, sed ex
latere opposito etiam si totus quantus est in corpore euacues
non mutabitur color: ergo ex eodē ait patet, mutatio fit quā-
do cecit, quod contentū est in inflāmatione: sed id per con-
trariam partem non potest extrahi: ergo semper ex eodem
latere est faciēda illa euacuatio ab Hipoc. proposita, id simi-
liter docet Galen. 13. meth. cap. 11, & lib. de sanguinis missio-
ne

ne cap. 16. vbi postquam viriusque curationis fecit experientiam, ait quoniam & pleuriticis quæ edirecto laborantis lateris adhibita fuit sanguinis missio clarissimam sepe vulnitate attulit, quæ vero ex brachio opposito, aut omnino obscuram, aut certe post temporis interualum, & non de euacuatione est intelligendus, vt inuentor vult, nisi de reuulsione similiter, quia nullus ita cecuserat, cui necessarium esset aduertere, ex latere opposito euacuationem humoris existentis in parte inflàmata fieri debere, quia si ad reuulsionem nõ seruat rectitudinem quo modo ad euacuationem, preter quã quod in omnibus illis locis de principio inflàmationis loquitur, cum his tamen neoterici fere omnes conueniunt, ne tempus in recitando autores conteramus frustra.

Ratione tamen prob. 1. ea vena est scindenda in pleuritide, quæ omnibus propositis indicationibus respondeat, s. quod reuelat, deriuat, & euacuet: sed ista omnibus correspondet. s. Vasilica eiusdẽ lateris: ergo ista semper est scindenda, quod vero deriuat & vacuet nulli dubiũ est: quia est proxima, & per cõmunes venas, quod reuelat, prob. trahit sanguinem ad oppositum: ergo reuelit, quia reuulsio est aduocatio humorũ cõtrario motu quẽ habent, prob. trahit sanguinẽ ab intro ad extra, (quia vena ista respectu pleurę est exterior licet interna sit facta cõparatione ad cutẽ, vt locũ nõ habeat, quod de variolis afferit contrarię opinionis defensor) & ab inferioribus ad superiora, quia brachium superius est ratione pectoris ergo reuelit.

Secũdo prob. reuulsio exercẽda est ad originẽ fluxionis, sed euacuatio facta ex eodẽ latere est huiusmodi ergo reuelit prob. pleuritis fere sepe fit ex de fluxione capitis: aut ex refrigeratione pectoris recõcẽtrato sanguine ad interiora: ergo aduocatio illius ad superiora, & exteriora trahit ad originẽ fluxionis, quod fit ista euacuatione, ergo semper est exercẽda, & etiã si pars mãdans, sit vena caba, quod ex quisitum est, vt supra probabi aduc reuelit ad eã patet sanguis, qui cõxit ex axilari prius euacuatur ex vena caba immediate, ergo ad eã reuocat fluxionẽ & per consequens semper est scindenda.

Tertio prob, in morbis curatio tuto & cito est exercenda,

Sed scilicet ista vena curatio fit tuto, & scito, ergo ista vena est
scindenda prob. curatio fit tuto & scito in inflammationibus,
quando causa molestas auferatur, tan fluens, quam fluxa & cum
minori virium dispendio: quia vnica salus in his inflamma-
tionibus est virium robur ex Galeno, Sed hoc fit misso san-
guine ex eodem latere: ergo semper est mittendus, id prob. ista
vena habet maiorem cōmunitatē cū parte: ergo magis de ma-
teria in ea contenta euacuat, & est opposita ipsi parti: ergo
reuelit & citius efficit, quod est necessarium in inflammatio-
nibus, quod tutius & securius est.

Et confirmatur id, & sit 4. argum. ea vena secari debet in
pleuritide & aliis internis inflammationibus, quę citius & ma-
gis reuelat & euacuet a parte affecta: sed vena vasilica lateris
affecti hoc prestat munus in pleuritide, ergo hęc & non alia
secari debet maior prob. ex Gal. 2. acutorum 10 quia pleu-
ritis sicuti alię interne inflammationes vrget sua acutie. & peri-
culo, & nō prebet indutias, & ideo occasio remedii preceps
est, & dilatatio periculosa, qua ratione huiusmodi morbus nō
solum requirit magna remedia, sed etiam quę celeriter su-
currant parti affectę, nam quę celeritatem desiderant cele-
riter sunt per agenda ex Hipoc. 1. acutor. 8. remedia enim si-
cuti cum morbis contendunt magnitudine, sic etiam cum ce-
leritate contendere debent (quę occasio dicitur & præceps
ab Hipocrate) & in pleuritide non solum intendimus reuele-
re, sed etiam id quod iam est fluxum euacuare minor prob.
quia vena vasilica lateris affecti maiorem seruat rectitudinē
cum parte affecta & maiorem consensum, tum ratione recti-
positus partis, tum ratione venarum: ergo cum sufficiens sit
distantia & contrarietas inter latus affectum & brachium, &
maxima sit vasorum cōmunio celeriter, & efficaciter reue-
let illius venę seccio, & fluxum humorum euacuauit.

His sic propositis ad argumenta contraria satisfatiamus, *Resp.*
& ad primū de vulnere existente in vna thoracis parte nega-
mus, quod ex altera sanguis sit mittendus, quia nulla serua-
tur rectitudo, vt diximus, nisi ex pede & non quia magis cō-
citaretur fluxus si ex eodem brachio mitteremus sanguinē
sed quia in isto casu solum requiritur ex quilita & sola reuul-

fit & latus propter fluxionem vulneris est inanitum, quia si plenum esset cum dolore & inflammatione mitterem certe ex eodem & in hoc sensu seruatur paritas inter pluritidem, & hunc casum non vero, vt proponitur.

Ad 2. quod probat eandem esse rationem precautionis & curationis negamus hoc, quia licet eisdem remediis curare, & preseruare debeamus, nō tamen eis eodem modo applicatis, quia propter maiorem necessitatem, aut cū maiori celeritate, aut in maiori quāritate, aut ex proximiori loco sunt exercenda, & licet eadem causa, quę incepta causat effectū, ipsa cōtinuata cū foueat nihilominus eadē diuerso modo indicat quando incipit, quā quando iam est fluxa, quia primo solum ex postulat reuulsionē, postea tamen deriuationē, & sic intelligendus est Gal. lib. de sanguinis missione 19. quando asserit quibus vero pars quepiā, nisi prius vacuati fuerint præcipue infestatur, aut eque ex quavis parte euacuationē moliri oportet, sed perinde ac in iis quę iā laborare incipiunt, &c. Id est veluti in morbo particulari presente est necessariū, quod elligatur vena quę rectitudinē seruet cum affectu sic, & in precautione affectus particularis, quod diuersum est in morbis vniuersalibus in quibus nulla requisita est electio nō vero, vt inuentor vult cum Argenterio lib. artis medicæ com. 3. easdē venas sciendās esse in precautionē & curatione, quod falsum esse ex eodē Gal. patet in fine cap. propositi, vbi omnia quę proposuerat resumens, ait cōmunis igitur in his omnibus, qui vere ineunte ad sanguinis missionē veniunt hæc ratio est siquidē præcipue infirmā aliquā partē habent in quā quæ coaceruatur plenitudo decumbat reuulsorie, vt euacuemus, si vero tale nihil sit vnde cunque magis placebit, & quod hæc sit vera ratio confirmatur ex eo, quod in morbo imminente solum est causa parata fluere cui reuulsio distatissima debetur, vt ad aliā partē natura cōsuetudinē assummat, tamen in præsentimorbo est causa fluere parata, & iam fluxa & fluxa ex quibus diuersis causæ motionibus variæ desumuntur indicationes quibus occurrēdum est, ergo diuerso modo in precautionē, & curatione est procedendum, & sic est Galenus intelligendus in presenti, vt censet acutissimus Vei

ga libro artis medicæ 95. & Fufius in præfenti Petrus de Peramato de uacuã di ratione 28. & inter omnes præfatisime magifter meus doctiffimus Rodericus de Soria fuper Auic.

Ad 3. quod probat ex Gal. longiffime a parte inflammata aduocãdos effe humores refpõdetur, quod Galenus eft intelligendus feruatis feruandis hoc eft quã longiffime ellegi poffit dum modo feruetur rectitudo & omnibus ex poftulanti- bus indicationibus correfpondeat, & quia quando vrget affectus, & præfens eft, non præftrat indutias expectãdi, eligenda eft vena, quæ cicius & directius locũ refpiciat, & hæc femper diftantiffima non eft, licet femper debeat effe cõtraria, & ideo in ipfo 13. meth. vbi fententiã hæc Gal. affert eam exẽplis declarat liquidẽ in inflammationibus oculorũ laudat flebotomiã excephalica & in pectore ex vafilica, quæ magis diftas affectas partes refpiciũt, & quando absolute ex diftantiffima docet, eft in preferuatione, vt cõftrat ex ipfo 2. de natura humana tex. 9. in ex opositione illius Hip. tex. & lib. artis medicæ 99. cum de remedis preferuatibus agat, nõ vero morbo exiftente prefente, & non eft quod dicas in illis exẽplis de confiftente morbo effe intelligendũ, nam ipfi Gal. eft cõtraria refponfio ifta liquidẽ de principiis morborũ loquitur, in quo tẽpore fanguinis miffio locũ habet, nam in choantibus morbis flebotomia exercetur, & ad rebelendum præcipue, vt ipfe in toto illo capite fcitato docet.

Ad 4. vero refpondemus concedendo maiorem, quod ficut in principio inflammationis fit fluxio & quod fit reuulfio exercenda, quod ex eodem brachio non fiat negamus & ad probationem maiorem damus, negamus tamen minorem, quia fanguinis miffio ex proprio latere aduocat humores a centro ad circumferentiam & ab inferioribus ad fuperiora, qui funt contrarii motus.

Ad 5. & vltimum refpondetur concedendo, quod fi origo fluxionis cognofcatur, femper ad ipfam eft reuocandus humor dũ modo morbus nõ tantũ vrgeat, vt relicto regimine caufæ ad ipfum accedamus tamẽ quod femper fit vena ca- ba origopleuritidis negamus vt fupra in 4. notabili probabimus & licet cõtingat, quod ex quifitũ erit, etiã fanguinis miffio

si ex eodē latere ad originē fluxionis aduocat humores nā
si a capite proueniat talis euacuatio ab inferioribus ad supe-
riora reuelit si ab externis ad exteriora aduocat illos tādē si a
vena caua iterū ad ipsam aduocat humores prius quā ad bra-
chiū per veniāt, quia tan vna, quam altera axiliaris vena ab
vno trunco scilicet, vena caua equaliter vifurcātur, & secun-
dū hoc tan vna, quam altera, ex ipsa vena cava deponit san-
guinem & reuelit ad illam tamē axiliaris eiusdē lateris pre-
ter hoc habet aliam cōmunicationē factam per ramum cō-
municatū oscula osculis per anasthomosim cum ramulis ve-
næ, sine cōiugē cuius ratione nō solum euacuat ex vena caua
reuelendo, sed ex proximis partibus deriuando & euacuan-
do, quia eadē pars est remota propter vifurcationē factam
in vena caua & proxima propter cōmunicationem factam
in altero ramo dicto, vt latius ex anathome cōstat vnde pa-
tet, quod ratio illa, quod vna & eadē pars nō potest esse pro-
xima & remota nullā habet vim quando pars habet diuersas
cōmunicationes cū affecta parte, vt ista vena dicta, nā si vna
tantum esset cōmunicatio bene probabat, ergo semper ad
originem fluxionis, vt ipse ait & nos cōcedimus aduocādus
est & aduocatur humor misso sanguine ex eodē latere, quod
semper est & debet esse perpetuum.

Loci tamen Hipocratis & Galeni pro se aducti nihil con-
tra nos probant, vt ex dictis patet nam locum autoris de na-
tura humana Galenus ipse explicat, quod de precautionē in-
telligatur, quod affert ex Galeno in 13. meth. cōcedimus, sed
diuersa est ratio in inflātionibus exterioribus quę indutias
dant expectādi quam in interioribus quę semper vrgēt, pre-
ter quā quod in exterioribus nō est cōtrarietas ab intro ad ex-
tra, & sic est necessaria quę sit ad lōginqua Aetii tex. ex Ar-
chigenis sententia est nō vero ex sua dictum Celsi in exte-
rioribus intelligitur, quod ex Auicena affert in probamus tan-
quam falsum id veritatis in veniēdi desiderio proposui non
contradicendi animo præcipue mihi amicissimo quem alias
summo opere dilligo, sed licet amicissimus magis amica veri-
tas quę in retā graui summo opere est amplectēda.